

מנהגי אבילות בין פסח לשבועות - שיעור 231

I. מקור העניין

עשרים וארבעה אלף תלמידים היו לו לרבי עקיבא וכולם מתו בזמן אחד מפני שלא נהגו כבוד זה בזה (יבמות ס"ג:). ומתו במיתת אסכרה דכל אחד דיבר לשון הרע על חברו (גמרא ומהרש"א שם) ועיין באבות (פ"ג - מט"ו) יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך וכבוד חברך כמורא רבך ומורא רבך כמורא שמים (שם פ"ד - מט"ו) והם לא נהגו כן והבריות אומרות אוי למי שלמד תורה (ספר בין פסח לשבועות דף רט"ז) ולכן נוהגים כמה דיני אבילות בימים אלו

II. יש ששה מנהגים - עיין באג"מ (ה - קנ"ט)

- (א) המחבר (ת"ג - ז) שלא להסתפר עד ל"ד בבקר (34)
- (ב) ולפי הרמ"א שלא להסתפר עד ל"ג בבקר. לגר"א כשיטת המחבר. לב"ח כשיטות התוספות ע"ש באג"מ (קנ"ט) (33)
- (ג) ויש שאסרו כל הימים מפסח עד שבועות לבד ר"ח אייר וסיון (3) וז' ימי הפסח וששה שבתות שהוא ט"ז ימים ונשאר ל"ג - אר"י ז"ל
- (ד) ויש שמסתפרין עד א' דר"ח אייר ואוסרין מר"ח עד ראשון של ימי הגבלה בבקר מג"א (ה) (3 + 30)
- (ה) ויש שנוהגין מאחר ר"ח אייר עד ערב שבועות (5 + 28) רמ"א (ת"ג - ג)
- (ו) ויש שהיו אוסרין מאחר אסרו חג דפסח עד ר"ח אייר (6) ומסתפרין בב' ימים דר"ח ובל"ג בעומר ושאר ימי חדש אייר אוסרין (27) ומסתפרין מר"ח סיון ואילך מ"ב (ת"ג - ט"ו) - (33)
- לפי האג"מ (קנ"ט) השלשה מנהגים האחרונים נחשב למנהג אחד ורשאים לשנות ממנהג למנהג קודם הספירה. ע"ש

III. האיסור של ריקודין ומחולות ומוזיק

- (א) עיין במג"א (ת"ג - סק"ח) שכתב דנראה לי דבשידוכים אסור לעשות ריקודין ומחולות (ועיין במג"א תקנ"ח - סק"ח) ועיין במ"ב (ת"ג - סק"ג) דנהגו שלא לעשות ריקודין ומחולות של מצוה וכ"ש של רשות וריקוד הוא אם אחד או שנים רוקדים ומחול שרוקדים אנשים רבים ע"י סיבוב (בין פסח לשבועות דף רפ"ד בשם הגרש"ז אויערבאך) ומוזיק אסור אף שלא הוה מפורש בפוסקים הקדמונים משום שק"ו הוא מריקוד ומחול (ערוך השלחן ת"ג - ז)
- (ב) אמנם היש"ש (ז"ק פ"ז - סימן ל"ז) כתב שסעודת בר מצוה הוא סעודת מצוה כיום שנכנס לחופה וכ"כ השיורי כנסת הגדולה (תקנ"ח) שמותר להביא מנגנים בכלי שיר כיום המילה כ"כ השו"ת יחזה דעת (ו - ל"ד דף קע"ט) דלמילה ולפדיון הבן ולבר מצוה מותר ועיין באג"מ (ה - קנ"ט וחלק ז - ז"ה) דלא משמע כן ועיין בשו"ת קרן לדוד (ק"ט) דמותר גם שבע ברכות בימי הספירה בריקודים (אג"מ ז - ז"ה) וכ"כ השו"ת משנה הלכות (ו - ק"ט) דשבעת ימי המשתה דוחה איסור זה שאינו אלא ממנהגא
- (ג) שמיעת שירה וניגונים המוקלטים בטייפ אסור (יחזה דעת ו - ל"ד ואג"מ ה - קס"ו) וע"ע בשו"ת חלקת יעקב (ס"ז - אות ז) שיש סברה גדולה להתיר הואיל ובשעה שגזרו לאסור הזמר לא היו כלים אלה בעולם ולא חלה עליהם גזירת חז"ל ורב ש.ז. ברין היה מסופק בדבר
- (ד) מותר אדם אחד לשיר בפה בכל ענין ובפרט בדרך לימודו לעורר המחשבה כי בדרך כלל שירת אדם יחידי עשוי להפיג עצבונו ואין גורם לצאת לריקודים (פסקי תשובות ת"ג - אות 36)

ה) לשמוע למוזיק שלא בכוונה (כמו telephone, store, car)

1. עיין בשערים מצויינים בהלכה שהביא השלטי גבורים (פסחים ו) דאם שומע הכומרים שהם מנגנים לע"ז אם אינו מתכוין ליהנות ואינו צריך לה מותר ולא גרע נידן דידן מזה שכל שאינו נותן דעתו על זה מותר

2. השו"ת הר צבי (309 קכ"ח) כתב דהעיקר שלא ישב האבל בתוך המסובים בהחופה אבל להכנס במקום שיש קול זמרה מותר שאינו נותן דעתו על הכלי זמר ועיין בשו"ע (יו"ד ש"ה - ג) דמשמע דאין אסור לאבל לשמוע הכלי זמר בחופה כ"כ השו"ת שבט הלוי (3 - רי"ג)

ו) music to awake or put to sleep - classical שמעתי מרב פנחס שיינבערג שאין איסור בדבר שאין זה מוזיק של שמחה שאסר חז"ל ואולי משום שאין מביא לידי ריקודים ומחולות

ז) music containing words שמעתי מרב ש.ז. ברוין שאין איסור בדבר משום שלא נהוג איסור בזה בזמן המנהג ואולי גם הטיף מותר וצ"ע

ח) music for aerobics טוב שלא לשמוע בימי הספירה

ט) dancing classes הריקודים שהשנים עושים בכל ימות השנה אסור לעשות בימי הספירה וגם אסור לעשות בפרהסיא כמו בחתונה כל השנה (כך שמעתי מרב מנשה קליין)

י) עיין באג"מ (ב - קי"ט) (וחלק 3 - ז"ה) שהאיסור הוא רק על החתן וכלה לבד וכשהן מותרין ליכא ממילא שום איסור על המסדר קידושין והקרואים. ומשמע שאף בעבר ונשא שרשאין הקרואים לשמוח עמו דהא איתא בשו"ע (סעיף ב) שאם קפץ וכנס שאין עונשין אותו ואם יהיה אסור לילך אל הסעודות ולשמחו אין לך עונש גדול מזה. ממילא האיסור לשמוע מוזיק בספירה אינו כאבילות ורק איסור על שמיעת מוזיק האסורה ולא מוזיק הנעשה בהיתר וגם משמע שהוא איסור שהוא טפל לנישואין ואיסור קל.

יא) אמר לי רב דוד פיינשטיין דיכול לילך למקום שמנגנים כגון בר מצוה ווראט או anniversary party אם צריך להיות שם. אם המוזיק נעשה בהיתר ולא דוקא לנישואין וכן שמעתי מרב דוד Steiwurtzel ז"ל וע"ע באג"מ (3 - ז"ה) לענין תספורת לנישואין וברית מילה.

יב) אם החופה ביום ל"ג בעומר והסעודה בליל ל"ד עיין באג"מ אה"ע (ב - ז"ה) שרשאין לעשות אף בכלי שיר כדרך כל חתונות מאחר שנתחייבו בשמחה ובריקודים

יג) סעודה בלא ריקודים עיין באג"מ אה"ע (ב - ז"ה) דאפשר דאין דברים אלו בכלל המנהג דאבילות בימי הספירה אך מסתברא אולי יש להחמיר כיון שהוא ענין שמחה אבל סעודת מצוה מותר ואולי אכילת עראי בלא סעודה יש להתיר אפילו בלא מצוה

IV. ל"ג בעומר Wedding on the night of

(א) עיין רמ"א (ת"ג - 3) ביום ולא בלילה. מ"ב (י"ג) בשם א"ר אפשר אם חל בערב שבת מותר בליל ל"ג. (ב) באר היטב בשם חק יעקב אם אין אומרים תחנון מנחה ל"ב מותר להסתפר בלילה. (ג) שע"ת בשם מור וקציעה לא בערב כמו ערב שבת לכן מותר בערב. (ד) שו"ת רדב"ז (ג - תקי"ט) מקצת הלילה ככולו. (ה) פרי חדש רדב"ז אם לא קיים פריה ורביה מותר בימי הספירה. (ו) אין אבילות לחצאין

V. תספורת בימי הספירה Shaving & haircuts during Sefirah

א) עיין באג"מ (ד - ק"ג) דלא נהגו איסור במקום הפסד בימי הספירה ובין המצרים אבל בשבוע שחל בו שאסור מדינא (תענית ל.) אין להתיר

ב) עיין באג"מ יו"ד (3 - זף רל"ח) שהביא מחלוקת בין המחבר ורמ"א יו"ד (ש"ה - ה) אם אשה

מותרת בנטילת שער אחר ז' ימי האבילות. ואולי יודה הרמ"א שיש להקל בימי הספירה ובין המצרים כיון שהוא רק מנהג אבל ראוי להחמיר אם אינו נחוץ כל כך.

ג) **תספורת בליל ל"ג בעומר** עיין ברמ"א (ת"ג - ז) דבמדינות אלו מסתפרין ביום ל"ג בעומר ולא בלילה ועיין עוד בבאר היטב (ה) "לאותן הנוהגין שלא לומר תחנון מבערב ה"ה דמותר להסתפר" ועיין במ"ב (י"א) כשחל ל"ג בעומר בע"ש והוא לו שעת הדחק לעשות ביום אפשר שיש להקל לו לעשות בלילה שלפניו. ועיין עוד בשו"ת בית דוד (כ"ט) דמשום כבוד שבת מה לי ביום הששי מה לי בליל הששי

ד) **ועוד יש מחלוקת אם מקצת הלילה ככולו** שדעת הרמב"ן בספר תורת האדם (אצילות ע:): דככולו ודעת המהר"ם מרוטנבורג שאין לומר מקצת הלילה ככולו וכן פסק השו"ע יו"ד (ש"ס) והרדב"ז (ג - תקנ"ט) מתיר לימוד התורה ותשמיש המטה בליל ז' לאבילות משום דאנו אומרים מקצת הלילה ככולו במקום מצוה ומתירים ספק דרבנן אבל רחיצה אסור.

ה) **ועוד דאם חל ליל ל"ג ביום הששי ומתירין נישואין** צריך להתיר גם כן תספורת או להיפך **דאין אבילות לחצאין** עיין ביחודה דעת (ו - ל"ד) וזה נוגע למוצאי תשעה באב שחל בליל הששי ולראש חודש אב שחל בערב שבת לענין לשוט בפול קודם חצות

VI. Cutting nails during the Sefirah

נטילת הצפרנים מותר בימי הספירה עיין בכף החיים (ת"ג - ט"ז) אבל בשבוע שחל בו יש מחלוקת הט"ז אוסר והמג"א מתיר ועיין במ"ב (תק"א - כ)

VII. Moving, painting, or decorating a house during the Sefirah

א) **עיין בשו"ע** (תק"א - ז) ובאחרונים שם שאין לבנות בית דירה להרווחה ולנוי מראש חודש אב עד התענית ויש למנוע גם כן ציור וכיור הן בבנין והן בדלתות החלונות והדירה

ב) **ועיין בשו"ת יחווה דעת** (ג - ב) שיש חילוק גדול בין ימי חודש אב ולבין ימי הספירה כי בחודש אב הוא זמן של אסון כללי לעם ישראל וכתב הרמב"ן בפרשת אמור שקדושת ימי הספירה כימי חול המועד ורק בעניני שמחה יתירה נוהג איסור ולא נוי בית

VIII. Buying new clothing during the Sefirah

שקצת נוהגים שלא ללבוש בגד חדש ולא לברך שהחינו בימי הספירה לא נמצא מזה זכר בפוסקים מ"מ הכל תלוי במנהג עיין בספר בין פסח לשבועות (דף ר"ג) דבהונגריה מחמירין שלא ללבוש בגד חדש בימי הספירה. עיין עוד שו"ת יחווה דעת (ב - כ"ד)

IX. Eating new fruit during the Sefirah

בספר עוללות אפרים כתב שהמנהג שלא לברך שהחינו בימי הספירה אבל רובו המתירים לומר שהחינו ואפילו בין המצרים ומבואר בירושלמי (סוף קידושין) שעתיד אדם ליתן דין וחשבון של מה שראתה עינו ולא בירך

X. **למעשה** דיני הימי הספירה הם רק מנהגי ישראל והעיקר לתקן הכן אדם לחבירו

ובדבר יום ביומו (דף ל"ח:) כתב הטעם שמתו בזמן הזה דוקא אולי מפני שבמתן תורה כתיב ויחן שם ישראל ופרש"י כאיש אחד בלב אחד והם שלא נהגו כבוד זה לזה נעושו שלא זכו להישאר בחיים עד יום קבלת התורה בעצרת (כפל"ש דף רט"ז) ועיין בכף החיים (ת"ג - ה) שכתב "שכל זה שעושים זכר כדי להתרחק מהשנאה ומהקנאה ומהתאוה ומהגאווה ומהכבוד ולקנות מדת האהבה והענוה והשלום . . . ולהזהיר מאוד בענין אהבת החברים העוסקים בתורה ביחד"

לבות הפדפסה י"ה לילוי נאמת הארא דאתרא אוריין הרה יצחק בן הרה יואבב אריה ליה הכפן זצ"ל